

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-01

Schaafwonde

Foto

Mogelijke symptomen

Een schaafwonde (beschadigde opper- en lederhuid):

- heeft een vrij groot wondoppervlak
- vertoont puntvormige bloedingen (het bloed welt vanuit de gekwetste haarvaatjes op in de bodem van de wonde)
- geeft doorgaans beperkt bloedverlies (maar kan bij grote oppervlakten toch aanzienlijk zijn)
- doet veel pijn
- is vaak bevuild (met aarde, grind, zand,...)
- geeft vaak vocht af (als ze iets dieper is)
- leidt – zoals elke weefselbeschadiging – tot ontstekingsreacties die de roodheid, warmte, zwelling en pijn verklaren.

Een ontveling (verwijderde opper- en lederhuid):

- laat het onderliggende huidweefsel zien (vaak rozig of wit)
- kan hevig bloeden

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-01

ExNr

Naam

Schaafwonde

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch: oa. Handen wassen – handschoenen aan
2. Beperk bloedverlies: Rechtstreekse/Onrechtstreekse druk / hoogstand 5 à 10 min
3. Reinig de wonde: (Fysiologisch)water, HACdil-S... van binnen naar buiten
4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
5. Laat de wonde vochtig helen; voorkeur bij schaafwonden
6. Bescherm de wonde: bvb melodin, waterdicht verband,...
7. Controleer de tetanusvaccinatie (volwassen om de 10 jaar)

O Huidwonden die ontstaan in een zwembad, op een kade, in een kleedkamer, geven weinig kans op infectie. Het ontsmetten van deze wonden is niet nodig bij gezonde mensen met een normale weerstand (immuunsysteem).

O Grondige reiniging van wonden is wel steeds nodig.

O Inspecteer ook de huid onder de kledij (voorbeeld bij een val met een fiets).

O Adviseer het SLO een arts te raadplegen bij een schaafwonde indien:

- de bloeding niet stopt na 10 minuten afdrukken
- een vuile wonde betreft die niet proper te krijgen is of niet met vrij van vuil is
- de tetanusvaccinatie niet in orde is

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercuriochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O Wonde niet reinigen (geen poging toe ondernemen)
- O Een vuile schaafwonde niet ontsmetten
- O Een zelf te verzorgen schaafwonde onnodig doorverwijzen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-03

Barst- of Crushwonde

Foto

Mogelijke symptomen

Crush- of barstwonden:

- hebben openstaande wondranden
- hebben soms een grillige wondrand
- zijn soms behoorlijk diep
- gaan soms gepaard met bloedingstoringen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-03

ExNr

Naam

Barst- of Crushwonde

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch: oa. Handen wassen – handschoenen aan
2. Beperk bloedverlies: Rechtstreekse/Onrechtstreekse druk / hoogstand 5 à 10 min
3. Reinig de wonde: (Fysiologisch)water, HACdil-S... van binnen naar buiten
4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
5. Laat de wonde vochtig helen; voorkeur bij schaaf- en brandwonden
6. Bescherm de wonde: bvb melodin, waterdicht verband,...
7. Controleer de tetanusvaccinatie (volwassen om de 10 jaar)

O Adviseer het SLO steeds een arts te raadplegen bij crushwonden.

O Het aaneensluiten van de openstaande wondranden) gebeurt door een arts.

O Reinigen en ontsmetten is niet nodig als onmiddellijk een arts wordt gecontacteerd.

O Dek de wonde in afwachting steriel af.

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Handen niet wassen - geen handschoenen aantrekken
- O Niet doorverwijzen
- O Wonde niet zo steriel (proper) mogelijk afdekken
- O (Zelf) hechtingsstrip voorstellen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-05

Steekwonde

Foto

Mogelijke symptomen

Een steekwonde

- heeft een kleine zichtbare wonde
- is niet echt pijnlijk, de diepere schade of inwendige reactie kan wel pijn veroorzaken (voorbeeld door het gif van een insectensteek)
- bloedt meestal weinig (uitwendig), zeker als de wonde het gevolg is van een prik met een klein voorwerp
- kan levensbedreigend zijn, de wonde gaat gepaard met inwendige schade die moeilijk in te schatten is

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-05

ExNr

Naam

Steekwonde

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch: oa. Handen wassen – handschoenen aan
2. Beperk bloedverlies: Rechtstreekse/Onrechtstreekse druk / hoogstand 5 à 10 min
3. Reinig de wonde: (Fysiologisch)water, HACdil-S... van binnen naar buiten
4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
5. Laat de wonde vochtig helen; voorkeur bij schaaf-en brandwonden
6. Bescherm de wonde: bvb melodin, waterdicht verband,...
7. Controleer de tetanusvaccinatie (volwassen om de 10 jaar)

O Vraag naar het ontstaan van de steekwonde (idee van de ernst van de wonde)

O Adviseer het SLO een arts te raadplegen bij een steekwonde indien:

- de wonde afkomstig van een vuil voorwerp of na reinigen niet vrij van vuil is
- de bloeding niet stopt na 10 minuten afdrukken
- er een voorwerp (vb een mes, stuk glas, vishaakje,...) in de wonde zit. (*)
- de tetanusvaccinatie niet in orde is

Verwittig 112 bij diepe wonde en 101 (politie) bij wonde het gevolg van geweld.

(*) Verwijder het voorwerp indien:

- een angel betreft
- geen ernstige bloeding of geen bijkomende schade veroorzaakt
- niet(s) gedeeltelijk zou achterblijven

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O De wonde niet reinigen, enkel bloed afvegen
- O Niet informeren naar tetanusvaccinatie - niet doorverwijzen indien nodig.

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-07

Bijtwonde

Foto's

Mogelijke symptomen

- De pijn, bloeding en schade zijn erg afhankelijk van de plaats en intensiteit van de beet.
- **Hondenbeet:** vaak rafelige wondranden als gevolg van verscheuring door tanden en het trekken aan de wond.
- **Kattenbeet:** lijkt vaak niet ernstig, het zijn kleine wondjes die weinig bloeden. De wonden zijn echter vaak ook diep.
- Door de bijtkracht kunnen weefsels gekneusd raken en treden er inwendige bloedingen op.
- Wanneer een spier of zenuw is geraakt, kan sprake zijn van een verminderd gevoel, moeite met bewegen. Bij heel intense beten kunnen zelfs botten breken.

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-07

ExNr

Naam

Bijtwonde

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch: oa. Hands wassen – handschoenen aan
  2. Beperk bloedverlies: Rechtstreekse/Onrechtstreekse druk / hoogstand 5 à 10 min
  3. Reinig de wonde: (Fysiologisch)water, HACdil-S... van binnen naar buiten
  4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
  5. Laat de wonde vochtig helen; voorkeur bij schaaf-en brandwonden
  6. Bescherm de wonde: bvb melodin, waterdicht verband,...
  7. Controleer de tetanusvaccinatie (volwassen om de 10 jaar)
- De verzorging van een bijtwonde van een hond, paard, kat, varken, papegaaï, mens... komt in grote mate met elkaar overeen.
- O Denk aan je veiligheid: laat het dier door de eigenaar of veearts weghalen.
- De eerste hulp is nooit definitief:
- O Trek handschoenen aan, stelp de bloeding en spoel de bijtwonde zo snel mogelijk met water, ontsmet de wonde, leg een steriel verband aan.
- O Adviseer STEEDS een arts te raadplegen Ook van een mensenbeet
- O Vang – indien mogelijk - het dier voor onderzoeken door een dierenarts
Behandeling met antibiotica is nodig.
- O Verzorg een mensenbeet waarbij de huid intact is, als een kneuzing (B-05)
- O Behandel het SLO waarbij neus, oor, lip, werd afgebeten, zoals bij afrukking (B-09).

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Hands niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O De wonde niet steriel (proper) mogelijk afdekken
- O Niet doorverwijzen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-09

Hersenschudding

Foto

Mogelijke symptomen

Er is sprake van een hersenschudding als het SLO na een val of slag op het hoofd een gestoorde hersenfunctie heeft.

Deze gestoorde hersenfunctie is gekenmerkt door:

- daling bewustzijn of bewustzijnsverlies
- geheugenverlies
- sufheid

Begeleidende symptomen zijn:

- misselijkheid en braken (of braakneigingen)
- duizeligheid
- concentratiestoornissen
- hoofdpijn
- last van licht en/of geluid

Een hersenschudding kan gepaard gaan met een huidwonde (vaak fel bloedend), een buil (bloeduitstorting), een loshangende huidflap,...

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-09

ExNr

Naam

Hersenschudding

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

- Vraag naar het ontstaan van de hoofdwonde (Denk steeds mogelijk hersenletsel!).
- Verwijs het SLO na een val of slag op het hoofd door naar **spoedgevallen** indien:
  - een ernstige hoofdwonde heeft (ook als het SLO zich verder goed voelt)
  - een bewustzijnsverlies heeft gehad, zelfs kortstondig
  - zich onwel voelt of de toestand verslechtert
- Laat een SLO met een hersenschudding rusten, voorkom licht en lawaai.
- Geef een SLO dat zich misselijk voelt een plastic zakje om te braken.
- Hersenschudding met bloedingen in of rond de hersenen naar het ziekenhuis!
- Alarmeer na het ongeval 112 bij:
  - een blijvend bewusteloos SLO
  - vermoeden van een nekletsel (als de kracht die op het hoofd inwerkte hevig was)
  - vermoeden van een schedelbreuk of ernstiger hersenletsel
- Controleer de ademhaling bij een bewusteloos SLO.
(Voer enkel de kinlift uit of kantel het hoofd voorzichtig en minimaal achterwaarts.)
- Bewusteloos SLO dat onmiddellijk na de slag of val, NIET in stabiele zijligging.
- Als het SLO braakt, draai je het SLO wel op de zijde.
- Het SLO na een ongeval geen tekenen van een ernstig letsel vertoont en vervolgens het bewustzijn verliest, kan je wel in stabiele zijligging plaatsen.

Don't or FAIL!

- Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde (Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken)
- Geen prikkelvrije omgeving creëren (duister en stil)
- Niet onmiddellijk doorverwijzen - Niet denken "spoedgevallen" indien...

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-11

Neusbreuk

Foto

Mogelijke symptomen

- een abnormale stand van de neusbrug
- beschadigde huid ter hoogte van de breuk, wonde met uitwendig bloedverlies

Een neusbreuk gaat vrijwel steeds gepaard met:

- plotse, hevige pijn
- zwelling (inwendig vochtverlies, afkomstig v.e. ontstekingsreactie op de beschadiging)
- wonde met eventueel zichtbare botfragmenten

Bijkomende symptomen, bijna steeds aanwezig bij een neusbreuk zijn:

- een neusbloeding
- tranende ogen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-11

ExNr

Naam

Neusbreuk

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch: oa. Hands wassen – handschoenen aan
2. Beperk bloedverlies: Rechtstreekse/Onrechtstreekse druk / hoogstand 5 à10 min
3. Reinig de wonde: (Fysiologisch)water, HACdil-S... van binnen naar buiten
4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
5. Laat de wonde vochtig helen; voorkeur bij schaaf-en brandwonden
6. Bescherm de wonde: bvb melodin, waterdicht verband,...
7. Controleer de tetanusvaccinatie (volwassen om de 10 jaar)

O Wees opmerkzaam voor symptomen die verwijzen naar een hersenletsel (C-09)!

O Kijk het SLO na op andere breuken in het aangezicht.

O Laat het SLO voorzichtig de neusvleugels dichtknijpen als de neus bloedt

O Koel de neus voorzichtig, met ijsblokjes in een zakje water of koude kompressen.
(Max 20 min – Binnen 48u – om de 2u herhalen)

O VERMIJD het koelen van de ogen en het voorhoofd.

O Zet NOOIT zelf een scheve neus weer recht.

O Verwijs het SLO door naar het ziekenhuis of bel 112.

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Hands niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O Neusbloeding NIET stelpen zoals bij spontane neusbloeding
- O Niet onmiddellijk door verwijzen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-13

Blauw oog

Foto

Mogelijke symptomen

Symptomen van een blauw oog.

- Het SLO kreeg een slag of stoot in de omgeving van het oog.
- Het gebied rond het oog en soms het oog zelf is gevoelig of doet pijn.
- De omgeving van het oog zwelt op en verkleurt blauwrood.
- Het SLO kan het oog soms niet meer openhouden.

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-13

ExNr

Naam

Blauw oog

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

O Koel de omgeving van het getroffen oog

NIET de oogbol zelf!

- Gebruik hiervoor een zakje water met ijsblokjes in of een propere doek, nat gemaakt met koud water, is bruikbaar.
- Druk niet op het oog.

O Test of het SLO nog normaal kan kijken: vraag om de oogleden iets te openen.

O Verwijs door naar een oogarts bij gezichtsproblemen.

O Bel 112 bij vermoeden van een hersenletsel (C-09) of schedelbreuk (C-10).

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde (Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken)
- O Oog omgeving niet koelen of het getroffen oog zelf koelen
- O Niet controleren/testen of het SLO nog normaal kan zien (met het oog)
- O SLO niet doorverwijzen naar oogarts bij gezichtsproblemen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-15

Bloedende lip/tong

Foto

Mogelijke symptomen

Een SLO met bloedende lip of tong:

- heeft pijn aan de lip (of tong)
- bloedt uit de mond
- heeft soms gelijktijdig een gezwollen lip
- heeft soms een bijkomend letsel aan een tand, de kin, de neus,...
- kan ook tekenen (bijvoorbeeld stoornissen van het bewustzijn, een brilhematoom) vertonen die wijzen op een ernstig letsel

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-15

ExNr

Naam

Bloedende lip/tong

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

- O Trek wegwerphandschoenen aan.
- O Laat het SLO de mond spoelen met fris, drinkbaar water.
- O Bekijk de wonde.
- O Druk een (steriel) kompres, eventueel een proper en nat washandje, tegen de wonde. Laat het SLO voorzichtig bijten op de kompres of het washandje.

Verwijs het SLO door als:

- de wonde vermoedelijk gehecht moet worden
- de wonde blijft bloeden (meer dan 10 minuten)

Bel 112 als:

- het SLO bloed ophoest of braakt
- als de ademhaling belemmerd wordt
- het bloedverlies het gevolg zou kunnen zijn van een hersenletsel (C-09) (na een zware slag of stoot op het hoofd).

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercuriochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O Geen vochtig kompres/washandje laten drukken tegen de wonde
- O Niet doorverwijzen (indien langer dan 10min blijft bloeden)

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-17

Trommelvliesscheur

Foto

Mogelijke symptomen

Een SLO met een gescheurd of geperforeerd trommelvlies:

- klaagt van oorpijn
- hoort minder goed of hoort constant geruis
- merkt een geringe bloeding of afscheiding uit het oor

Soms hoort het SLO lucht stromen doorheen het trommelvlies bij een Valsalva-maneuver.

Het oor kan ook etterig bloed verliezen (een lopend oor bij een trommelvliesscheur ten gevolge van een infectie).

Bloedverlies uit het oor kan onschuldig zijn (voorbeeld een wondje in de gehoorgang) maar ook wijzen op een heel ernstig letsel (voorbeeld schedelbreuk).

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-17

ExNr

Naam

Trommelvliesscheur

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

- O Trek wegwerphandschoenen aan.
- O Maak het oor (de oorschelp en de gehoorgang) voorzichtig proper en droog met de tip van een (steriel) kompres of propere zakdoek. Gebruik eventueel meerdere kompressen. Ga na of het oor nog bloedt.
- O Overtuig het SLO niet te bewegen als er tekenen zijn van een schedelbreuk (C10).
- O Laat het SLO het hoofd kantelen met het bloedende oor naar beneden.
(Vermijd zo dat er zich een bloedklonter vormt in de gehoorgang.)
- O Stop geen bloedstelpende voorwerpen in de gehoorgang.
- O Druppel ook nooit vloeistof (olie, oordruppels) in het oor zonder advies van een arts.
- O Bedek het bloedende oor enkel uitwendig met een droog verband.
- O Verwijs het SLO door.

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O Watten of kompressen in de bloedende gehoorgang steken
- O Hoofd met bloedend oor naar boven houden
- O Vloeistof (water, olie,...) in bloedend oor druppelen zonder doktersadvies
- O Niet doorverwijzen naar een arts

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-02

Snijwonde

Foto

Mogelijke symptomen

Een snijwonde

- is min of meer langwerpig
- heeft goed doorbloede wondranden
- heeft vaak gladde wondranden (steeds niet rafelig)
- is al snel relatief diep
(de diepte is moeilijk in te schatten en af te leiden uit de breedte van de snede, zijnde de afstand tussen de snijvlakken: een snijwonde die > 1mm openstaat, wordt beschouwd als een diepe snijwonde)
- geeft soms veel bloedverlies en kan zelfs levensbedreigend zijn (hypovolemische shock)

Indien bijkomende "hypovolemische shock":

- wordt het SLO suf, verward, voelt het SLO zich onwel en duizelig (dit flauwtegevoel gaat niet over als het SLO neerligt)
- wordt het SLO bleek, begint het SLO te zweten en te rillen
- kunnen handen en voeten koud aanvoelen
- is het SLO misselijk (de spijsvertering werkt niet meer) en kunnen braakneigingen optreden
- voelt het SLO deze veranderingen en wordt het SLO angstig

Bij hypovolemische shock ontstaat een algemeen zuurstoftekort.

Dit komt tot uiting door:

- een snelle maar zwakke hartslag
- een dalende bloeddruk
- een oppervlakkige en snelle ademhaling
- een geleidelijk bewustzijnsverlies
- is – eens de wonde aanwezig – meestal minder pijnlijk dan een schaafwonde

Een snijwonde kan sterk verschillen in ernst afhankelijk van de lengte, diepte, vorm en locatie van de snede, graad van bevuilding, wondrand, snijrichting.

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-02

ExNr

Naam

Snijwonde

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch: oa. Handen wassen – handschoenen aan
2. Beperk bloedverlies: Rechtstreekse/Onrechtstreekse druk / hoogstand 5 à 10 min
3. Reinig de wonde: (Fysiologisch)water, HACdil-S... van binnen naar buiten
4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
5. Laat de wonde vochtig helen; voorkeur bij schaaf-en brandwonden
6. Bescherm de wonde: bvb melodin, waterdicht verband,...
7. Controleer de tetanusvaccinatie (volwassen om de 10 jaar)

O Een snijwonde die < 1mm openstaat, kan je in principe zelf verzorgen.

O Vraag naar het ontstaan van de snijwonde (idee van de ernst van de wonde)

O Adviseer het SLO een arts te raadplegen bij een snijwonde indien:

- de bloeding niet stopt na 10 minuten afdrukken
- een diepe snijwonde, > 1 mm openstaand
- een vuile wonde betreft die niet proper te krijgen is of niet vrij van vuil is
- het een grote wonde met loshangende huidflap is
- er beperkingen in de bewegingsvrijheid van het lidmaat voorkomen
- de tetanusvaccinatie niet in orde is

Don't or FAIL!

O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde

O Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken

O Wonde niet reinigen (Geen poging ondernemen)

O Wondzalf gebruiken (vochtige wondheling)

O Niet doorverwijzen indien wonde >1mm en/of zelf hechtingsstrip(s) voorstellen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-04

Brandwonde

Foto's

Mogelijke symptomen

1ste & 2de Graad

Eerstegraads brandwonden:

- rode, droge huid
- soms lichte zwelling
- pijnlijke huid

Tweedegraads brandwonden:

- kreeftrode huid
- vaak blaren (als de blaren opspringen is de wonde rood of wit)
- heel pijnlijk (omdat zowel opperhuid als lederhuid beschadigd zijn)
- rond tweedegraads brandwonden bevinden zich vaak eerstegraads brandwonden

1ste, 2de & 3de Graad

Derdegraads brandwonden:

- zwarte, witte of perkamentachtige huid
- gevoelloze huid (de zenuwen die instaan voor de tastzin en de pijnwaarneming zijn vernield)
- rond derdegraads brandwonden liggen bijna altijd eerstegraads en tweedegraads brandwonden die wel pijnlijk zijn

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-04

ExNr

Naam

Brandwonde

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

Volg de BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

- Koel zo snel mogelijk met water. (tot 1u na de verbranding nog zinvol)
- Koel met fris water (15 en 18°C). Indien grote brandwonden (25°C)
- Koel met zacht stromend water.
- Koel gedurende 10 tot 30 minuten
- Koel chemische verbranding minstens 45' (niet over de rest v/h lichaam lopen).

Eerstegraads brandwonden:

- Koelen dan meermaals per dag een vocht inbrengende zalf aanbrengen
- Drink voldoende - Contacteer een arts bij rillingen, misselijkheid, koorts.

Tweede en derdegraads brandwonden < 2 euro muntstuk:

- Koelen dan meermaals per dag een vocht inbrengende zalf aanbrengen
- Contacteer een arts bij twijfel, ook bij twijfel over de vaccinatiestatus

Tweede en derdegraads brandwonden > 2 euro muntstuk

- Stuur – na het koelen – het SLO door naar een arts of ziekenhuis.
- De wonde ontsmetten of zalf aanbrengen is NIET aangewezen.

Brandwonden groter dan de hand van het SLO:

- Voorkom afkoeling na het koelen van de brandwonde.
- Bedek vervolgens de brandwonde met koele, natte doeken.
- Regel vervoer naar het ziekenhuis of bel 112.

Bel (tijdens het koelen) bij twijfel een brandwondencentrum en vraag advies.

Don't or FAIL!

- Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- Niet onmiddellijk koelen met stromend, fris of lauw water
- Wondzalf aanbrengen op door te verwijzen brandwonde
- Ernstige brandwonde (>2 euro , >1ste graad) niet doorverwijzen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-06

Scheurwonde

Foto

Mogelijke symptomen

Scheurwonden

- hebben onregelmatige, rafelige wondranden
- zijn pijnlijk
- gaan gepaard met weinig bloedverlies

Zie ook: Crush- of barstwonden:

- hebben openstaande wondranden
- hebben soms een grillige wondrand
- zijn soms behoorlijk diep
- gaan soms gepaard met bloeditstortingen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-06

ExNr

Naam

Scheurwonde

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch: oa. Handen wassen – handschoenen aan
2. Beperk bloedverlies: Rechtstreekse/Onrechtstreekse druk / hoogstand 5 à 10 min
3. Reinig de wonde: (Fysiologisch)water, HACdil-S... van binnen naar buiten
4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
5. Laat de wonde vochtig helen; voorkeur bij schaaf- en brandwonden
6. Bescherm de wonde: bvb melodin, waterdicht verband,...
7. Controleer de tetanusvaccinatie (volwassen om de 10 jaar)

O Vraag naar het ontstaan van de scheurwonde (idee van de ernst van de wonde)

O Adviseer het SLO steeds een arts te raadplegen bij scheurwonden.

Bij een onmiddellijk bezoek aan een arts is het niet nodig om een scheurwonde zelf te reinigen en te ontsmetten, tenzij een bijtwonde!

O Dek de wonde in afwachting steriel af.

Het volledig sluiten van de wonde is soms niet mogelijk (door huid die verloren gegaan is) of niet wenselijk (door de verhoogde kans op wondinfectie).

O Verwittig 112; ernstige scheurwonde / bloeding - 101 (politie) als gevolg van geweld.

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O Niet doorverwijzen
- O De wonde niet voorzichtig behandelen; de wonde afdekken met kleefpleister over heel de wondomtrek

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-08

Vreemd voorwerp in de huid

Foto's

Mogelijke symptomen

Het SLO heeft een wonde waarin een vreemd voorwerp vastzit (splinter, stuk glas, nagel, naald, duimspijker, mes, angel...).

Een splinterwonde:

- is meestal oppervlakkig
- bloedt meestal weinig

Een insectensteek

- doet plaatselijk pijn, soms gedurende uren
- afkomstig van een bij, laat een angel achter in de huid.

(De angel van een bij is getand, deze van een wesp is glad. Een bij kan haar angel niet terugtrekken uit de huid.) De angel blijft achter in de huid en is gedeeltelijk zichtbaar.

- kan hevige allergische reacties of een "anafylactische shock" uitlokken

Indien bijkomende Anafylactische shock

- plots flauw of onwel worden
- soms duizeligheid en hoofdpijn
- rode of roze huid
- eventueel opgezwollen gezicht (oedeem)
- soms piepende ademhaling, verstikkingsgevoel
- soms jeuk
- soms misselijk, braken, diarree
- eventueel suf, verward, bewusteloos

Een SLO dat een groot voorwerp in de huid heeft zitten, is vaak angstig, soms in paniek.

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-08

ExNr

Naam

Vreemd voorwerp in de huid

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

BASISPRINCIPES van de wondverzorging:

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch: oa. Handen wassen – handschoenen aan
2. Beperk bloedverlies: Rechtstreekse/Onrechtstreekse druk / hoogstand 5 à 10 min
3. Reinig de wonde: (Fysiologisch)water, HACdil-S... van binnen naar buiten
4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
5. Laat de wonde vochtig helen; voorkeur bij schaaf-en brandwonden
6. Bescherm de wonde: bvb melodin, waterdicht verband,...
7. Controleer de tetanusvaccinatie (volwassen om de 10 jaar)

O Verwijder het voorwerp indien:

- een angel betreft
- geen ernstige bloeding of geen bijkomende schade veroorzaakt
- niet(s) gedeeltelijk zou achterblijven

O Verwijs het SLO naar een arts als:

- je de achtergebleven angel zelf niet kan verwijderen
- het SLO uitgebreide roodheid /pijnlijke jeukende zwelling krijgt
- het SLO zich na geruime tijd slecht begint te voelen

O Alarmeer 112 bij een steek in de keelholte of bij opkomende allergische reactie.

- SLO met steek in de keelholte op ijs zuigen of de mond koelen met koud water
- Bij ademhalingsmoeilijkheden: zoek naar de meest comfortabele houding.

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O Vastzittend voorwerp (glas/metaalscherf - GEEN houtsplinter) uit de wonde trekken
- O Verband aanleggen met druk op het vastzittend voorwerp

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-10

Schedelbreuk

Foto

Mogelijke symptomen

Alle symptomen van een hersenschudding kunnen bij een schedelbreuk aanwezig zijn.

Alarmsignalen voor een schedelbreuk zijn:

- een blauwe verkleuring rondom beide ogen (brilhematoom)
- bloedverlies of hersenvocht (helder van kleur) langs oren en neus
- verschil in pupilgrootte
- een onregelmatige ademhaling (diep ademen afwisselen met ademstilstand)
- bewusteloosheid
- uitvalsverschijnselen

Een schedelbreuk en een wervelletsel komen regelmatig samen voor

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-10

ExNr

Naam

Schedelbreuk

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

Hou bij een vermoeden van een schedelbreuk rekening met mogelijke wervelletfels.

O Behandel het SLO als een SLO met een ernstig letsel:

- Verplaats of beweeg het SLO (bewust of onbewust) enkel indien nodig.
- Immobiliseer het hoofd en de nek van het SLO.
(Aanleggen halskraag/hoofd vasthouden met handen en klemmen tussen knieën)
- Beweeg het SLO niet (of zo minimaal en voorzichtig mogelijk) om de ademhaling bij een bewusteloos SLO te controleren.
- Laat een bewusteloos normaal ademend SLO liggen in de houding dat je het SLO aantreft en zorg voor een vrije luchtweg. Bel 112. Dien zuurstof toe (inhalatie) en controleer de ademhaling.
- Bel 112 en start de reanimatie als het SLO niet normaal ademt (voer enkel de kinlift uit of kantel het hoofd zo voorzichtig en minimaal mogelijk achterwaarts).
- Koel de schedel. Gebruik ijsblokjes in een zakje water of coldpack (in handdoek!)

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
(Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken)
- O SLO bewegen bij eerste poging om AH te controleren
- O Geen controle ademhaling uitvoeren (indien nodig)
- O Niet onmiddellijk 112 (laten) bellen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-12

Vuiltje in oog

Foto

Mogelijke symptomen

Een vuiltje in het oog herken je aan:

- een schurend gevoel bij knippen of bewegen van de ogen
  - een tranend en rood oog, vaak krampachtig gesloten gehouden
- Ogen die geïrriteerd zijn door chloorwater herken je aan:
- rood doorlopen ogen
  - tranende ogen
  - jeukende, prikkende ogen
  - een brandend gevoel (bij een geconcentreerd chemisch product: pijn)
  - een schurend gevoel ook zonder de ogen te bewegen
  - ogen die geen licht verdragen

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-12

ExNr

Naam

Vuiltje in oog

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

- Was zeker je handen. Trek wegwerphandschoenen aan.
- Zorg voor een goed verlichte ruimte.
- Laat het SLO zitten of liggen, het aangezicht naar het plafond gericht.
- Vraag het SLO niet in de ogen te wrijven,
- SLO eventueel zelf contactlenzen laten verwijderen.
- Achter het SLO en spreid voorzichtig de oogleden open **met wijsvinger en duim**.
- Vraag om afwisselend naar boven, naar onder, naar links en naar rechts te kijken zonder het hoofd te bewegen.
- **Een vuiltje dat zichtbaar is op het oogwit:** spoel het oog voorzichtig met proper water of fysiologisch water op kamertemperatuur, **van de NEUS naar de ZIJKANT** van het gelaat. Gebruik voor het spoelen een kan water, een ampul, een spuit met opgetrokken water of een washandje dat je uitwringt.
- **Een vuiltje dat achter het bovenste ooglid verscholen zit:** trek het bovenste ooglid aan de wimpers voorzichtig van het oog weg en spoel onder het bovenste ooglid. Lukt dit niet en zit het vuiltje niet vast op het gekleurde deel van het oog: probeer met de tip van een zakdoek het vuiltje weg te nemen.
- Mislukt deze poging om het vuiltje te verwijderen of blijft na het succesvol spoelen het oog pijnlijk of is het zicht verminderd: laat het SLO een (oog)arts contacteren.
- **Bijtende vloeistof:** spoel oog gedurende 30' met fysiologisch water– Dan Oogarts!!!

Don't or FAIL!

- Gebruik van zuurstofwater, mercurochrom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- Oog niet spoelen of met een ander product dan water (of fysiologisch water)
- Bij scheurend gevoel: niet de beide ogen laten sluiten
- SLO niet doorverwijzen naar oogarts bij blijvende klachten

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-14

Tand gebroken/los/uit

Foto

Mogelijke symptomen

Het SLO heeft een tand die is afgebroken, losgekomen of uitgevallen.

- De uitgeslagen tand wordt vaak teruggevonden.
- De tand is soms ingeslikt.
- Meestal heeft het SLO pijn
- SLO bloedt in/uit de mond.

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-14

ExNr

Naam

Tand gebroken/los/uit

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

O Stelp een eventuele bloeding: druk een vochtig kompres of washandje tegen de wonde of laat het SLO er zacht op bijten.

Tand gebroken

- Bescherm de mond tegen de scherpe randen v/d afgebroken tand met een kompres.
- Contacteer onmiddellijk een tandarts. Neem het afgebroken stukje van een blijvende tand mee. Bewaar dit in de mond v/h SLO of een potje fysiologisch water of melk.

Tand los

- Laat de tand staan, kom er niet aan, duw de tand niet terug.
- Contacteer onmiddellijk een tandarts.

Tand uit bij een blijvend gebit

- Trek wegwerphandschoenen aan.
- Neem de tand vast aan de kroon (het gedeelte dat boven het tandvlees uitsteekt).
- Spoel een zichtbaar vuile tand zeer kort (max 10 sec) met (fysiologisch) water of melk. Wrijf niet op de wortel.
- Bescherm de tand tegen uitdroging, dan kan de tandarts de tand misschien nog terugplaatsen. Bewaar de tand in de mond (tussen wang en tandvlees of onder de tong) als er geen kans is dat de tand wordt ingeslikt. Bewaar anders de tand in een potje met fysiologisch water (geen gewoon water) of melk.
- Verwijs het SLO zo snel mogelijk door naar een tandarts.

Don't or FAIL!

- O Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- O Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- O Tand niet bijhouden in eigen speeksel, fysiologisch water of melk
- O Niet doorverwijzen (tandarts)

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-16

Spontane neusbloeding

Foto

Mogelijke symptomen

Bij een eerder spontane neusbloeding:

- heeft het SLO zich vooraf niet of nauwelijks verwond, ondervindt het SLO geen pijn is het SLO verrast
- druipt of loopt het bloed uit één of beide neusgaten (het bloedverlies is te verwaarlozen maar kan spectaculair lijken in combinatie met water dat rood kleurt)
- kan het bloed ook in de keelholte lopen waardoor het SLO bloed proeft

Bij een slag of stoot op de neus (zonder neusbreuk of erger tot gevolg):

- heeft het SLO pijn
- kan de neus bloeden
- kunnen de ogen spontaan beginnen tranen
- kan zwelling optreden

Evaluatieblad EHBO Redder

Huidwonden en hoofdletsels

C-16

ExNr

Naam

Spontane neusbloeding

A

B

C

D

Aandachtspunten bij dit type ongeval/letsel

- Vraag naar het ontstaan van de neusbloeding.
- Trek wegwerphandschoenen aan.
- Laat het SLO zitten in leeshouding (licht voorovergebogen).
- Vraag om door de mond te ademen en de neusvleugels, net onder het harde gedeelte van de neus, zonder onderbreking 10 minuten dicht te drukken.
- Prop GEEN watten (ook GEEN bloedstelpende watten), kompressen,... in het bloedende neusgat - Snuif ook geen koud water op.
- Gebruik GEEN ijs op de neus of in de nek om de bloeding te stelpen.
- Koel de neus wel bij een kneuzing of breuk (C-11).
  - Koel in deze gevallen plaatselijk, vermijd het koelen van de ogen en het voorhoofd.
- Herneem de poging om de bloeding te stelpen indien de neus na 10 min nog bloedt.
- Maak de buitenkant van de neus en de mond proper als de bloeding gestelpt is.
  - Gebruik hiervoor proper water en een doekje.
- Adviseer om het even rustig aan te doen en de eerste uren de neus niet te snuiten.

Verwijs het SLO door:

- indien de bloeding na 20 min (2de poging) nog niet gestelpt is.
- bij vermoeden van een neusbreuk
- bij vermoeden van een hersenschudding (C-10) (of erger hersenletsel (C-09).

Don't or FAIL!

- Gebruik van zuurstofwater, mercurochroom, eosine, jodiumtinctuur, ether, product op basis van ontsmettingsalcohol, watten in open wonde
- Handen niet wassen en geen handschoenen aantrekken
- Neus niet (laten) dichtknijpen thv neusvleugels, onder harde gedeelte
- Niet doorverwijzen indien langer dan 2x 10min blijft bloeden
- Niet doorverwijzen indien SO bloedverdunners (moet) innemen

--	--